

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**
Előfizetési ár :
Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Görög-udvar,
hová a késíratok címzendők

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Ki a bűnös?

A maguk jószántából sohasem voltak bőkezű adakozók a fejedelmek, amikor arról van szó, hogy a népeiknek szabadságokat, jogokat adjanak. Az alkotmányok — küzdelmeknek az eredményei, amiket a hatalom, a jog sáncain kívül állók vívtak az uralkodók és az uralkodó osztályok ellen. Sohasem adtak kényszerrel is szabadságokat a fejedelmek, szólván: adok a kívánságok ellenére is, mert szeretlek benneteket, mert az én emberséges szívem óhajta számotokra a jogok kedvezményeit s mert az emberséges elmém belátja, hogy igazságtalan volna jog nélkül élnetek. Amikor adtak, mindig csak a saját érdekeik védelmére voltak adakozók s amikor kényszerrel is adtak, nem azoknak szólt a kényszerítés, akik a jogokat elfogadták, de azoknak ellenére történt, akik már szabadságok birtokában voltak s akik ellen ütőkártya volt az erőszakos jogkedvezmény.

Arról van most szó, hogy a király, amennyiben a többségben levő függetlenségi párttal a megegyezés nem sikerül olyan kibontakozásra, amely tel-

jesen megfelelő a királyi akaratsnak: parlamenten kívül álló kormányt nevez ki Khuen Héderváry volt miniszterelnökkel az élén s hogy ennek a kormánynak a feladata lesz feloszlatni az országgyűlést és a parlamenten kívül, kényszerrel végrehajtott választói reform alapján keresztülvinni az új választást. A választói reform, mely az általános választói jogot adja meg, széles néprétegeket részesít ebben a politikai jogkedvezményben. Olyanokat, amelyek ezen a kedvezményen kívül állottak, noha nagyon áhitották, hisz tömeggyűlésekkel, véres tüntetésekkel, sztrájkokkal agitáltak érte. Amikor tehát most a király esetleg kényszer útján is megadja nekik a jogkedvezményt, nem ő ellenük, a nép nagy tömege ellen alkalmazza a kényszert, hanem azok ellen, akiknek fáj a fejedelmi bőkezűség, akik a saját hatalmuk csorbítását, érdekeik kockázatát látják az adományban. Viszont a király sem pusztá jószívűségből adakozó, hanem azért, mert — mint az alkotmányok történetében olyan gyakran előfordul — a maga hatalmának erősítését kívánja azzal, ha a jogkedvezménynek a tömegek számára való megadásával

gyöngíti az uralkodó osztály befo-lyását.

A király a maga hatalmának, a dinasztikus érdekeknek a gyöngítését látja abban, ha a monárkiája másik államával, Ausztriával bármi téren lazul a kapcsolat. Ellene van a hadsereg különválasztására irányuló bármiféle kísérletnek, ellene az olyanok is, amely csak halvány látszatát kelthetné is annak, hogy ez a hadsereg nem egy, egységes, közös hadsereg. Ellene a gazdasági téren való különválásnak, ellene meg annak is, hogy akár csak az állambank kettéválasztottságának legyen meg legalább a külszíne. Már pedig a többségi párt, ha nem is a lényeg szerint való de legalább a látszatos különválást, az önállóság látszatát akarja a hadseregben és gazdasági téren a bankügyben. A király és a többségi párt közötti ellentét folytonos válságoknak a szülőke és ezt akarja megszüntetni a király, amikor a nagy tömegeknek is megadja a választói jog kedvezményét, ha kell kényszerrel is. Mert azt hiszi, hogy ha a parlamentben az oktrojált választói reform alapján azoknak a rétegeknek a képviselője is helyet foglal majd, ame-

TÁRCA.

Napfény és szürkület.

Nagyon egyszerű a mi történetünk. A barátinójénél láttam először. Attól kezdve udvaroltam neki, ott, ahol éppen összejöttünk, amiód időm volt, a színi iskola folyosóján, a kulisszák mögött, ha statisztált, az utcán, ha színház után olykor hazakisértem. Bajos volt és nagyon kedves. Az ilyen leányok láttára öreg emberek visszakívánják a létűnt tavaszt.

Egyszer, talán egy évvel azután, hogy megismerkedtünk, azt mondtam neki: van egy szabad délutánom, töltsük együtt. Készséggel egyezett bele, szinte könnyelműen, úgy, hogy alig mertem hinni neki. De amikor komolyan erősítette, szavára mondtam, hogy találkozzunk, akkor én úgy hittem neki, mintha még sohasem csalódtam volna. Az

órát nem határozta meg, hogy mikor jön el... Csak azt mondta, üljek be a körúton a kávéházba az ablakhoz, ő majd elcsátál arra.

Mindent annyi idő alatt határoztuk el, míg a kapuban a házmesterre várunk és én egy perccel az ígért után már egyedül állottam a sötét, néptelen kis utcában. Nem tudtam mindjárt hazamenni és elindultam kóborolni a csillagos éjszakában. Folyton a holnapi randevura gondoltam. Mi lesz holnap...

Sohasem volt szó közöttünk szerelemről, de szívesen töltöttük együtt az időt. Azt az időt, amit éppen tölthetünk, szinte véletlenül, félig akarva, félig a körülmények összetalalkozása következtében. Ha én voltam rosszkedvű, Jolán kacagott, tréfált, elfeledtem mindent. Ha pedig a kisleány volt hallgatag, szomorú, meg tudtam nevetetni, megtudtam nyugtatni. Valahányszor találkoztunk, mindig volt valami mondani valónk. Szinte kellett találkozni. Barátság volt-e ez, vagy szerelem?

Most, a randevu előtt szerettem volna ezt tudni bizonyosan. A szívébe szerettem volna látni ennek a bajos leánynak. Ugyan mire gondolt, mikor randevut adott nekem... Jolán nem volt közönséges leány. Érdek nem csatolhatta hozzám, hiszen van annyija amiből megélhet. Tudom azt is, nem tőle, mástól, hogy minden teketória nélkül utasította vissza az öreg Komorányi gróf ajánlatát. Ez a dúsgazdag habitú nagyon udvarolt neki, Jolán elfogadta tőle a cukorkát, meg a virágot, ép úgy, mint a többi növények, sőt meghagyta csipni az állat is, de mikor a gróf feszegetni kezdte a dolgot, a faképnél hagyta. Akkor kezdett neki udvarolni Lantay Szévé, a színház hősszerelmese. Nagyon szép fiú volt. Jolán eltűrt tőle mindent, amit kollégáktól elszoxtak túrni, de amikor Lantay úr egy ízben a kulisszák mögött megcsókolta, poszevest kapott. — Jolán pedig sirva futott az öltözőbe.

Sirolin

Emeli a szervezetet és a testet, megszűnteti a köhögést, vildadást, éjszai izmádat.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által meggyanta ajánlva.

Mindhogy értéktelen utánzókat is kínálunk, kérjen mindenben „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj.)

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerüzletekben. — Ár: évenként 4 — korona.

lyek ott eddig képviselve nem voltak, hogy akkor ebben a képviselőben az ő dinasztikus érdekei támaszt találnak. Támaszt azokkal a való vagy vélt támaszokkal szemben, amiket a mostani többségi párt s az általa képviselt osztályok az uralkodói hatalma ellen intéznek.

Már most alkotmányszerűen járna-e el a király, ha kikényszerítene a választói reformot? Nem. A mi alkotmányunk nem ismer parlamenten kívül álló kormányt. A mi törvényeink szerint a kormány a királynak és a parlamentnek egyformán felelős. A mi alkotmányunkban nincs az osztrák mintára nótparagraf, amely időről időre, ha már nagyon meggyűlt vele a baja a császárnak, egyszerűen beszünteti a parlamentet, amelynek nemléteben a kormány természetesen csak a császárnak felel a cselekedeteiért. Az országgyűlés beelevezése, sőt kedvezményezése nélkül nálunk törvényeket hozni, a meglevőket megváltoztatni, alkotmány szerint nem lehet. S már most, ha a király az országgyűlés, illetőleg országgyűlési többség ellenére hajtatná végre a választói reformot, tekintet nélkül arra, hogy ez a reform üdvös-e az országra, vagy nem s tekintet nélkül arra, hogy újabb, széles néprétegeknek ad jogkedvezményt; a királynak ez a ténye alkotmányellenes volna.

Mivel pedig ez a romlott, fölös-látnak indult többség, amelynek már égre kiált a hullabúze, amint három év alatt kiderült az önállóságot igazán sohasem akarta és tisztán az önállóság csillogó és szemfényvesztő látszataiért és a maga hatalmáért kergeti válságból-válságba az országot s koreumpálja már a pusztá létezésével is a közéletet: világos, hogy őt terhelné megint a bűn, ha a király a Khuen-Héderváry

parlamenten kívüli álló kormányával parlamenten kívül kényszerítene ki a fontos és egyébként üdvös alkotmányjogi reformot. S mert az ország megtanulta már — a maga kárára — ösmerni ezt a többségi pártot s megtanult undorodni a hazugságaitól, a kongó frázisaitól: még az alkotmányosságát is inkább fogja tűrni, semhogy a már egyszerű keserűen elámitott, naiv lelkesedésével ismét harcos táborrá sorakozzék a — hullá mellé. (F. J.)

A koalíció meghalt — éljen a koalíció!

A legfrissebb hír az volt pénteken, hogy megérkezett Bécsből, a kabinetirodából Kossuth Ferenc királyi meghívó levele. A függetlenségi többség vezérének kihallgatása e szerint tegnapra volt kitűzve. A politikai irástudók abból, hogy Kossuth audienciáját nem előzi meg Lukács László, azt olvassák ki, hogy az uralkodó megelégette már a meddő kísérletezést s most visszatér arra a kibontakozási tervre, amelyet — Kossuth nevében Wekerle Sándor miniszterelnök mutatott be a Burgban. Ez a javaslat lényegében egyezik a Lukács-proponíciójával, csak abban tér el tőle, hogy a korona ügynevezett bizalmi embercét, vagyis a leendő 67-es minisztereket nem az ő szabadulvétek sorából, hanem a koalíció két 67-es pártjából szemeli ki. Kossuth azonban — Lukácssal ellentétben — ragaszkodik ahhoz, hogy a miniszterelnökség föltétlenül a függetlenségi pártnak jusson, ezenkívül kívánja a pártnak belügyet is, míg az alkotmánypártnak a pénzügyet s még egy tárcát, a néppártnak pedig a királyi személye körüli minisztériumot szánja, ezenfölül minden reszotrhoz függetlenségi államtitkárt is óhajt.

Ez volna Kossuth tervének személyi része, amely azonban — ha fönt így nem fogadnak el — bizonyos változásoknak alá volna vetendő. Ha például a korona azt kö-

veteli, hogy a belügyet 67-es kapja, ebbe is beleegyezik végső esetben Kossuth, de csak úgy, ha a 67-esek három tárcánál mégsem birtokolhatnak többet s a miniszterelnökséget egy függetlenségi kezére adják, hogy ezzel a kabinet jellegét markánsan föltüntessék. Hogyha ezen az alapon létesül a megegyezés, akkor Kossuth lesz a miniszterelnök, Wekerle a pénzügyminiszter s ha Apponyi Albert gróf nem lehet belügyminiszter, akkor Andrássy Gyula gróf utóda vagy az alkotmányparti Náva'y vagy Zichy János gróf lesz, aki a trónörökös kedveltje. Az a latere miniszterés megmaradna továbbra is a néppárt elnökének: Zichy Aladár grófnak a míg a földmívelésügyi, az igazságügyi, közoktatási, kereskedelmi (az esetleg föllállítandó vasúttügyi) minisztérium tisztán a függetlenségi párté. A honvédelmi és horvátügyi tárcák viselői indifferensek.

A személyi rész megoldásánál talán még nehezebb a tárgyi rész elintézése. Tudvalevő Kossuth és partja ragaszkodik ahhoz, hogy a választói reform megvalósítása mellett 1911. évre az önálló bankot elő akarják készíteni, míg a király köti magát ahhoz, hogy az összes függő kérdések — így a bank-kérdés is — az új, népparlamentre bizassék. Helyesebben mondván, most minden attól függ, hogy a királyi engedmények maximuma és a függetlenségi követelések minimuma között megtalálják az athaladást. Ha megtalálják, akkor a hét első napjaiban ki lesz nevezve az újjavetett koalíciós kormány, élén Kossuth és Ferenccel. Igaz, hogy ezért nagy áldozatot kell hozni: bele kell nyugodni abba, hogy Andrássy Gyula gróf, a függetlenségi párt megnyugtatására, visszavonul egyelőre az aktív politikától; de lesz ennek egy pozitív haszna is, az, hogy Justh Gyulának és társainak, ha a szavuknak akarnak állani, hogy a koalíció hatvanhetesével nem működnek tovább, ki kell lépniök a függetlenségi partból és ellenzékbe kell menniök. Ez azon-

Akkor még a legelején volt az ismeretségünk. Meglepett hát, mikor Jolán este duzzogva kezdett panaszkodni.

— Képzeld, az a szemtelen Lantay megcsókolta.

— Ugyan!

Csak ennyit szoltam rá és mosolyogva engedtem. Most jut eszembe, hogy nekem arcul kellett volna ütőm azt az embert. És ha most megtenné? Érzem, hogy most dühbe jövök még arra a gondolatra is, hogy Jolánt valaki megcsókolja.

Nem vagyok szerelmes Jolánba, nem. — Csak megszerettem. A hoinapi nap azonban sok mindent hozhat. Tavasz lesz újra, a Múrger fonséges mélabúval citemeit tavaszra.

Az ember olykor csodásan elgyöngül, elérézkenyedik. Meglepi valami hangulat, amelyről csak akkor tudja meg, hogy csalfa ábránd, amikor hűtlenül elhagyta a szívét. Az éjszaka, amikor sötétségbe máskor bujva mélyedtem bele, most csillagával, holdfényével, misztikus csöndjével boldog ábrándozásba ringatott. Nincs itt még azaz idő, amikor kétségbeesett küzdelemmel kell előre haladni, hátra nem tekintve. Nem, még nem vágta arcomba az élet vigalmatlan valóságát, hogy senki, semmi sem vagyok. Még jogosult a kecsgetető remény, amelylyel szívében Marcel, Múrger szegény festője, vi-

dáman kopált szerelmesével, a kacér Mutséttével.

Szinte feledtem, hogy immár elhagyta a virágos rétet, hogy útam már kopár tarlón vezet tovább. Mit is fogunk tenni holnap? Kart karba ötvé járunk majd éjta közben, ott, ahol nem esik ránk az emberek gyanúsító tekintete... A rétet hosszú kanyarodással szegi be a vasúti sínpar. Távobbb van a kis állomás, mellette egy elhagyott kis örökzöld lugas. Ide vonunk be, ha elfáradunk. Bokrétaba kötjük a virágot s ha Jolán pihegve vallamra hajlja fejét, elmerengve fülebe sugom csöndesen:

— Pihenj nyugodtan, kis galambom, mondok én mesét.

Mesét, igaz mesét... Elmondom néki, mit feledtem, megsugom néki a szerelmem, megkérem szépen, hogy szeressen és bocsásson meg, hogy szólni mertem...

Maganos, végtelenné látszó utcába tévedtem bolyongás közben. Köröttem mindenre temetői hallgatás borult. Valami különös lát fogta el egész valomat. Az utca hangtalan, sötét mélyében, mintha fekete függőny húztak volna fel hirtelen, szemem előtt lebegett délibábszerűleg a rétvirágai, rengő nyárfaival, a távolban kéklő hegyormokkal. Szinte hallottam a madárdalt, a patak csevegését. De csak egy pillanatra, aztán ismét koromfekete, kietlen sötét lett.

Emlékszem... Ugy mentem előre, mindig csak előre, mintha fekete, gyászos országban kellene áthaladnom, hogy eljuthassak a boldogság homáiba. Hosszú, hosszú idő múlva jutottam el halálos taradtan rideg legénylakásomba s a mindössze néhány órái csillogtató reménykedéstől kimerülve dőltem le pihenni.

Az ábrándai átszított lázas éjtel arany-sugaras szeptemberi nap követte. Koran odaültem a kávéház széles üvegablaja mögé és vártam.

Előttöm húzódott el a körút zakatoló zúrvavarával. Az emberek jöttek, mentek, s én kerestem köztük Jolánt. Lestem, mikor pillantom meg bajos alakját a számtalan idegen között. Nem volt egy pillanattig sem egyforma a kép, ezernyi változat követte egymást, a beszivárgó zugásból tömördek hang hallatszott ki. Engem minden, minden hidegen hagyott. Ugy lúnt fel nekem az egész, mint az a kép, amelybe nem öntött lelket a művész ihlete. Pedig minő édes emlélk fog fúzni valaha ehhez a helyhez, ehhez a tájhoz? Itt volt az első randevünk...

És amíg merengve vártam, telt-múlt az idő. Örök suhantak tova észrevétlenül, egyre gyorsabban...

Szorongva ültem helyemen. Egyszerre fényes fogat robotott el a kávéház előtt: a Komorányi gróf kocsija, gummikerekein

ban csak elősegítene a parlamenti helyzet egységesebb alakulását és a viszonyok konszolidációját.

A kenyérdrágaság ellen.

A búza állandóan emelkedik. A liszt ára ehhez való mértékben. Természetesen ugrik a kenyér ára is.

Ha a pezső ára ugorna, az ékszer ára haladna fölfelé, vagy bármely, fölösleges, fényűző dologé, alig lehetne felpanaszolni. Akinél nincsen rá pénze, ne vegye meg. A fényűzés s a nyomában járó pazarlás nem szükséges része az életnek. De a kenyér, az más. Az mindenkinek szükséges dolga az élet és a megélhetés első feltétele. A gazdag ehétk kenyér helyett sok mindenféle más ételt, de a szegénynek nem marad más, csak a kenyér. A mindennapi betevő falat. Amiről az imádság beszél: mindennapi kenyérünket add meg nekünk.

Ez igazán a legszerűbb óhajítás, hogy az embernek naponta legalább kenyere legyen. A vizet és a levegőt ingyen adja a természet, kenyér kell csak hozzá s akkor már meg lehet élni. Ha nincs, jön az éhínség.

A búza azonban van. Van tavalyi is és az idén is fog teremni. De azért az ára úgy megy fölfelé, hogy szinte hihetetlen. Legalább hat év előtt ezt nem hitte volna el senki. Ma harmincnygy koronán áll. Volt idő, amidőn tizenhárom állott. S még mindig emelkedik az ára.

Mi lesz ebből?

Egy érdekes esetet írunk ide. Bécsből jön ugyan, ahol tudvalegőleg nem túlságosan nagy barátságok vannak irántunk, de azért jellemző. Kétféle oldaláról is jellemző.

A bécsi községtanácsos, amely megjelentős nagy tanács: másfélmillió ember közügyeiben intézkedik, meginterpelláltak a tanácsot, hogy ki és ok a annak, hogy a lisztárak ogy mértéktenül emelkednek s a szegényebb néposztályt élelmezési válságokba sodorják.

szinte kigyószérő simasággal gördült el a többi kocsi között.

Magam sem tudom, miért döbbentem meg úgy láttára és miért lopózdott a szívem hirtelen ábrándúzó, szomorú sejtelen...

Jólan nem jött el...

Kimondhatatlan komor bánat szállott reám, azt hittem, megőrülök. Sietve hagytam el a kávéházat. Amint kiléptem, a hűvös levegő kissé magamhoz térített. Elöttem karnyarodott el a körút, jobbról-balról homalyos ködbe veszett el a szemem. Az emberek, csupa idegen, jöttek-mentek, kocsik robtak össze-vissza. A szürkület lomhán terjesztette óriási szárnyait a város fölé. Itt-ott már kezdtek kigyulni a lámpák, az utca megélénkült ilyenkor... minden úgy van ime most is, mint szokott lenni máskor, közönségesen.

Es én? Tulajdonképen miért is vagyok én szomorú? Itt, a nagy város ezernyi zajában minek sóhajtozom? Ki hallja meg? Kinek van köze hozzá? Ki mondhata meg őszintén, ha kérdeném; miért csalódtam? Nálamnál bölcsőbb emberek talán azt is be tudnák bizonyítani, hogy nincs jogom, sem okom erre a vigasztalan bánatra. Talán igazuk van. Hisz elvégre nem történt semmi, csak sivar szürkületre vált egy napfényes, bájos délután. Nemeskéri Kiss József.

Az interpellációra a bécsi községtanács azt felelte, hogy a lisztárdrágaság oka a budapesti tőzsdén otthonos határidőüzellet. Ellene ezáltal nem tehet semmit, de kérelemmel fordul a kormányhoz, hogy emelje fel a gabonavámokat és járjon el abban, hogy Magyarországon a gabonahatáridőüzellet eltiltassék.

A Lueger úr politikai neveletlenségétől eltekintve, ismert dolog, hogy a bécsi községtanácsa a közintézmények fejlesztése és rendbentartása irányában értékes munkát fejt ki a népért. Illetve a maga népeért. A gabonavámok felemelését kérő mozgalom is azt mutatja. Ez a mi rovásunkra menne. A derék osztrak sógorok azt célozzák vele, hogy a magyar gabonának a vámkülföldre való kivitele megnehezíttessék: ilyenformán ók könynyebben juthatnának olcsóbb liszthez. Szóval megint a régi szisztéma: Magyarország legyen ebben a dologban is fejőstehene Ausztriának.

Ami azonban a budapesti határidőüzelletet illeti, abban igazuk van.

A gabona, a liszt, a kenyér olyan nyereszkes tárgya, amelynek erkölctelenségéhez kétség sem férhet senki olyan ember részéről, aki ezekben az üzletekben valamely módon, akár közvetlenül, akár közvetve, nem érdekelt.

Nem is határidőüzellet az. Ezt a kifejezést csak a nagyközönség számára megtevésztésnek használják.

Az igazi neve különbözeti üzlet s ebben a formájában, mikor a kenyérrrel úz piszok spekulációt, a világ leglelküismeretesebb valamijei közé tartozik. Szégyen, hogy fennáll, szégyen, hogy eddig fennállhatott.

A különbözeti üzletek nem szolgálják sem a termelés, sem a fogyasztás érdekeit. Az csak üzérkedés, annak is a leghitványabb fajtája, mert a szegény ember eledeléből, a kenyérből csinált üzletet.

Mondják ugyan, hogy a határidős üzletkötéseknél meg van állapítva, szerződésbe van véve, hogy a gabonát szállítani tartozik, míg a másik fél azt természetesen elfogadni s készpénzben kifizetni köteles. De ez csak a papirosan van. A valóságban egy arva szó sem igaz belőle. Erkölctelven nyereszkesedés az a különbözö kenyérmagvakban, tápszereken. Mesterséges fölszégázása az áruknak. A fogyasztó helyzetének nehézzé tétele, a nélkül, hogy a termelőnek ebből bármi előnye származna. Ellenkezőleg, a valóságos szállításra való üzlet árait megromgálják, vagy a fogyasztó vesztit, ellenben a kenyéren való tiszteességtelen üzérkedés spekulánsai hasznot húznak belőle. Már aki húz. Mert egy részek letörök ebben a nép bőrére menő erkölctelen kenyérferlibben.

A bécsi községtanács — habár idegen ország ügyeibe avatkozik is — ha a saját hatáskörében intézkedéseket tesz arra nézve, hogy ez a kenyérdrágaságot csináló üzlet megszünjön, bizonyára a nép érdekében cselekszik és helyes dolgot művel.

A városokért.

Mikor egy hónap előtt — május 21-én — a városok kongresszusa megnyílt és gazdag napirendjének programmpontjai tárgyalásra kerültek, bizonyos aggodalom fogott el bennünket és szorongva kérdeztük: nem juttak-e a kongresszus munkálatai némileg olyan féle sorra, amióre, hogy egyebet ne mondjunk: az 1902-iki hírneves széki kongresszus munkálatai juttok?

Ki emlékszik még vajjon arra a kongresszusra és munkálataira?

Soha szebb kongresszust elképzelni nem lehet. Marosvásárhelyre összegyűlt akkoriban a bérces, kis hazának, minden számottevő közigazgatási tekintélye: magnások és lateinerek, főispánok, alispánok, országgyűlési képviselők, megyebizottsági tagok, tudósok és gyakorlati szakférjak. Ott volt minden erdélyi magyar és vérbeli székiely. Az előadók a legkiválóbb kapacitások voltak; s a viták valószággal ideálisan magas színvonalra emelkedtek. A székiely főlőnek olyan ismertetését kaptuk, amión nincs meg semmiféle gyűjtéményes munkában, értesültünk a természeti kincsek állapotáról és kiaknázásuk feltételeiről a lakosság veszelülettel tehetségeinek ezreféle áldásairól és elmaradottságának átkairól. És a harmnapos tárgyalás végén megtudtuk azt is, hogy mi mindenre van tehát székielye a székielyfőlőnek?

Akkor irtuk meg e helyen, mindezekre reflexiókőpőn, hogy még csak egyet kellene megtudnunk, azt tudniük, hogy az a sok szép reform, aminek székielyességét a kongresszus kimondta, külön-külön és együttvéve — vajjon mibe kerül?

Kérdeztük a kongresszus vezetőit, sőt kértük őket, hogy számíttassák ki, helyezték ezáltal munkálataikat az eszmények fellegvilágából az édes anyaföld prózai terére. De bizony ez nem történt meg. Megpróbáltuk aztán, hogy hátha kiszámíthatnók mi magunk? De az első milliárdnál szárnyszegtetten abbanhagytuk a halátlan munkát, ellenben honfibanattól vérző szívvel kijelentettük, hogy a nálunk szokásos módon nem lehet országot reparálni. Minden komoly férfimunka alapja lévén a számítás. Ahonnan pedig ez hiányzik, az olyan munkálathól sohasem lesz valóság, hanem marad az idők végtelenségéig költemény. Merő véletlen, hogy pár évvel több e költeményen föllekesedett egy nagy gyakorlati eszű államférfi, a most távozban levő földművelésügyi miniszter, s a székielyi kirendeltség szervezésével a ragyogó program egy szerény töredékének megvalósítását magára vállalta.

A városok kongresszusán tárgyaló eszméket és terveket nem föltétlőn ugyan ily nagylokú kudarcot, mert hiszen az indítványozók és tervkészítők mögött ez esetben a városok vagyonának milliói állanak. A közséki földbirtok területe ötmillióhatszáz ezer hold, tehát az ország területének majdnem egy nyolcadrésze. Vannak városaink, melyek területe a nagyobb német fejedelemségeket fölülmulja, Debrecennek 90 ezer holdja van, Szegednek 71 ezer, Brassónak 68 ezer, Kecskemétnék, Szabadkának közel 60 ezer, Körömbányának, Kassának, 20—21 ezer, Sopronnak van 17 ezer, Nagykőrösnek 16 ezer, Igónak 13 ezer, Szatmárnak 11 ezer, Pozsonynak 8 ezer holdja. Ezek mind nagy vagyonok és sok anyagi erőt jelentenek. Helyén lenne itt kimutatni, (ugyis ritkán van rá alkalom), hogy a nemzeti közvagyonnak az a nagyon is cselekvő része, amelynek jövedelméből a közséki közigazgatás költségei fedeztetnek, vagyis a törvényhatóság, a rendezett tanácsu városok, valamint nagy- és kisközségek vagyona és jövedelmei mekkora összeget tesznek ki? Csodálatos dolog, de tény, hogy a legtöbb ember ezfel nem is törődik, hivatásos pénzügyi szakférjak, kik az állami költségvetésnek minden egyes tételét kínos pontossággal vizsgálják, ismerik és megtanulják, a közséki haztartásra vonatkozó dolgokban teljesen tájékozatlanok, miért is teljesen tájékozatlan marad előfel a nagy közönség is... A kilencvenes években Wekerle Sándor tett kísérletet a kis- és nagyközségek törzsvagyonának kiderítésére, ki is mutatott 270 millió koronát, de hozzátette, hogy az sem egészen helyes szám, mert 391 községyonni leltárát még neki sem sikerült megszerezni. Pedig 6 akkor már pénzügyminiszter volt l E a vagyon ma megér 300 milliót.

A rendezett tanácsu városok vagyona a millenium évében kitett 224 millió koronát, a törvényhatóságai városoké 210 millió koronát, a két csoportot együtt 434 milliót, s ez ma már fölemelkedett 500 millióra. Ha ehhez hozzávesszük a főváros vagyonát is, melyet ma közel 400 millió koronara tesznek, kiderül, hogy a kongresszuson képviselt közséki

vagyon értéke 900 millió korona körül van. Ha pedig hozzá vessük a fenti 300 milliót, kiderül, hogy Magyarországon 12000 millió olyan közvagyon jövedelmét költjük el a közigazgatásra, amelynek híre-hamva sincsen az állami költségvetésben, de még könnyen hozzáférhető statisztikát sem csinálnak róla. Hogy miért nem csinálnak, és az összegyűjtött adatokat (mert hogy gyűjtik több mint bizonyos) miért nem hozzák éppen egy nyilvánosságra, mint az állami költségvetést? ez közéletünk ama rejtelmei közé tartozik, aminők kisebb-nagyobb dolgokban százával vannak, de megfelnini senki sem tud rájuk.

És itt egy indítványt állunk elé, amelynek elfogadása a városok kongresszusának jelentőségét úgy lehet nem közönséges mértékben fogni emelni. Ugyanis gondoskodjék arról, hogy központi irodája szerepebe a városok, valamint a községek költségvetését, állítsa össze, nyomozza ki, és terjessze a nagyviten tagú állandó bizottság évi gyűlése, vagy pedig a kongresszus elé, olyan években, amikor ez ülést tart. Ez a munkát, mint az állami költségvetés kiegészítése nagy politikai és tudományos értéket fogna képviselni, és véget vetne annak a szegényes állapotnak, ha ma nincsen szakutód hazánkban, a ki a községi vagyon cselekvő és szennvedő állapotáról, a községi jövedelmek és kiadások mérlegéről, hozzávetőleges becslésben aulpiu számadatoknál egyebekkel szolgnálni tudna.

Ne vegyék fölünk rossz néven ama kiváló férfiak, kik a városok kongresszusát létesítették, ha nyíltan megmondjuk, hogy voltaképpen ezzel kellett volna kezdeni az egész mozgalmat. Mert amíg nem ösmeretes a kongresszuson képviselt városok anyagi ereje, addig ott mindig csak elméleti dolgokkal lehet foglalkozni. Elmondhatják egymásnak, hogy milyen szép dolgok a községességi alkotások a jó ivóvíz, a tőkletes csatornázás biztosítása, a kórházak, a városi parkok, kertek létesítése, milyen előnyös a közbiztonságra a jó éjjeli világítás, mennyire emeli a fogalmat az utak kövezése, közúti vasutak építése és a többi. De ezek mind régen ösmeret dolgok, nemkülönbön azokat a jó tanácsokat sem a szereplő kongresszusi tagurak találták fel, akik kifejtették, hogy minő üzemek hazi kezeléséből lehet pompas községi jövedelmekre szert tenni. Ezekről egész könyvtárak vannak már összeírva.

Mi a városok kongresszusának működését sokkal gyakorlatibb alapra helyezkedve szeretnők latni. Szerény véleményünk szerint a kongresszusnak elveket kellett volna kimondania, amelyek szerint a városok belétele a jövőben szabályoztassék. Hogy például a legfontosabbat említsük, ki kellett volna mondani egy új törvényjavaslat előkészítését, amely kiegészítje a községi községességi törvényről szóló 1876. XIV. t. c. ugyancsak hianyos intézkedéseit. E törvény 139—152. szakaszában van szó ugyan a betegek gyógyításáról, temetőkről, halottas kamrákról, községi orvosokról és járvány-kórházakról, stb. de hogy az egészséges emberek meg ne betegedhessenek a rossz ivóvíz miatt, arról nem gondoskodik semmiféle szakasz, illetőleg mindegyike nincs törvényünk, amely kimondaná, hogy a község a lakosainak egészségés ivóvizéről gondoskodni tartozik. Ugyisint nincs törvény, mely a csatornázást kötelezővé tenné bizonyos lélekszamon felül minden városra néve. Csak az 1885. XXIII-ik törvényeikk rendelkezik az ivóvízről annyiban, hogy ahol megvan, nem engedí megfertőzött, korlátotván a szabad víz fölötti rendelkezési jogot és vizgyűjtők, vezetékek létesítésére kislajtatási jogot engedvön. Am a hazai halalozási magas arányszámok, amelyek egészen balkáni jellegűek, figyelmeztetnek bennünket, hogy ennivel nem szabad megelégednünk. Ime Budapest volt húsz év előtt a világ egyik legegészségtelenebb városa és amióta a vízvezetékek kiépült, az évenként elhalt budapestiek száma egyszerre alászállott. Nemde ebből az következett volna, hogy tegyük kötelezővé minden városra néve, ha nem is a vízvezetéket, de legalább a bizonyos feltételeknek megfelelő jókútvisz biztosítását? De hát nem tettük kötelezővé, sőt a kongress-

zus sem ilyen irányban fogott hozzá teendőhöz, illetőleg nem vette fel programjába egy ilyen törvény előkészítését.

Nem vette föl, mert nem is vehette. Akadályozta ebben az a teljes sötétés és tájékozatlanság, amelylyel a kongresszusi tagok egymás városának vagyoni állapotát felöltok. Ki merne ilyen viszonyok közt oly indítvánnyal előállani, amelyről nem sejtethé hány város lakosságát érintené nagyon is érdekenyen? Félni lehetett volna, hogy egy ilyen indítvány elfogadása szétugrasztaná az egész kongresszust. Hiszen a tagok kilenctizedrésze nemcsak a vagyoni viszonyok felölt vedt tájékozatlan, de a saját városán kívül alig ismerte 8—10 más város egészségügyi intézményeit. Ki tudná például hamarjában felsorolni, hogy Magyarország hány városában van vízvezeték és hányban van megvízgált és kifogástalannak talált ártézi víz? És hányban csatornázás? Ilyen adatok ösmerete nélkül pedig bajos dolog törvényeket előkészíteni, hacsak a szélely kongresszuson elfogadott indítványok sorsára nem akarják juttatni a javaslatot.

Jövöre tehát mindenekelőtt pontos statisztikát kérünk.

Addig, amíg ez meg nem lesz, a kongresszus az igazi alkotások terére nem léphet és érdemleges határozatainak megvalósításához nem foghat.

Azaz, bocsnát, egyhez már hozzáfogott és amint hírlík, ez egynek megszületése mar biztosítva is van. Megalkatják tudniillik a városok központi takarékpénztárát. De hát ebben nem kételkedünk: bankot, takarékpénztárt alapítani mindig tudott a magyar. Hát még ha a kongresszusi határozat mondja ki, hogy erre szükség van?

Lehet, hogy ez igaz, de mi azt hisszük: a magyarnak mégis nagyobb szüksége lenne a jó ivóvízre és egészségés levegőt biztosító csatornázásra. Erre méltóztassék törekedni.

Először statisztikával, azután költségvetéssel, a városi lakosság megterhelésének pontos kimutatásával és harmadszor a szükségés állami hozzájárulás összegének megállapításával. És ha ez megvan, akkor kérjék, sürgezzék és követeljék, hogy ebből törvény legyen.

Egyelőre elég lesz annyit megvalósítani a bőséges programból és ha ez megtörtént, a kongresszus már nem jött össze hiába, sőt azután hozzáfoghat többi határozatainak életbeletetéséhez is. De csak ezután.

Déri Gyula.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. június 27.

— **Mi lesz a választójjal?** A koalíciós államfériaiknak most nagy gondot okoz a választói reform dolga is. A függetlenségi párt egy része tudvalevően az általános, egyenlő és titkos szavazati jogot sürgeti, míg az alkotmánypártiak — akik szívesen mennének bele az új koalícióba — most az állásponton vannak, hogy a Kristóffyhoz hasonló radikális javaslatot, mint a nemzetre vezzedelést, nem támogatnak. Hát tehát Andrassy tervezetének főalapelveit a leendő kormány elejtené, akkor ok a leghevesebb ellenzéki harcot kezdik úgy a képviselőházban, mint a főrendiházban. Hírlétt ezzel kapcsolatban az is, hogy Andrassy Gyula gróf egyelőre visszalép az aktív politikától. Erről aztán az alkotmánypart lapja a »Magyar Hírlap« ezeket írja: »Több lapban az a hír jelent meg, hogy Andrassy grófa politikától visszasa akar lépni. Eza hír annyira nem igaz, hogy a mi nézetünk szerint Andrassy gróf a miniszterségtől részben azért készül visszazonulni, hogy hivataols állásának

kötelekeitől menten, teljes szabadsággal vehessen részt a politikai küzdelemben.

— **A gabonakampány küszöbén.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara tekintettel a közlely gabonakampányra, átirattal fordult a magyar államvasutak igazgatóságához, amelyben utalással a lisztkészlet apadó voltára, jelzi, hogy az idén előreláthatóan már a cséplés után azonnali mobilizálni fogják az egész gabonatermést, ami a vasúti gabonaforgalmat szerföltött meg fogja duzzasztani. Nehogy ennek következtében forgalmi akadályok s e miatt a malomipar súlyos sérelme következékk el, fölkeréte a kamara a magyar államvasutát mind ama preventív intézkedések megtételére, amelyekre a vasúti üzletszabályzat módót ad s amelyekkel a várható s az előreláthatóan rovid időtartamra szorítókozó nagy gabona forgalom akadálytalan lebonyolítása biztosítható volna. Nevezetesen javasolta a kamara, hogy a magyar államvasut gondoskodjék az aratás idejére kellő kocsikészletről, hogy a budapesti pályaudvarokra rendeljen ki a rendese nagyobb munkslétszámot, hogy a rakatárakat és sineket igyekezékk a gabonaforgalomnak rendelkezésére tartani stb. Amidőn a kamara erről hírt ad, nem mulaszthatja el, hogy az érdekelte köröket a közérdekben egyúttal arra is fölkeréte, hogy gabonaszállítványaikat a megérkezés után minél gyorsabban szállíttassák el, hogy így saját jól felfogott érdekükben is segédkezet nyújtsanak a magyar államvasutának arra, hogy a rendeseál valószínűleg nagyobb gabonaforgalom nehézség és fönnakadás nélkül lebonyolítható legyen.

— **Tanítók kerületi gyűlése.** Az országos izraelita tanítógyűléslet Bácsbodrog—Csongrádmegeyei Fiókköre ez évi rendese körülését Szentesen tartja meg, július 5-én. A körzetbe tartozó tanítók erre a gyűlésre jórészt már július 4-én este érkeznek Szentesre, hol öket itteni kartársaik várják és fogadják, elszállásolják magánházaknál és vacsorára vendégül látják. Ugyanaz nap este, az iskola nagytermében előértekezetlet trtanaak. Másnap reggel 9 órakor, a zsidó templomba mennek a tanítók istentiszteletere, onnan az iskola nagytermébe, a gyűlésre, melynek napirendje a következő: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A mult évi körülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 3. Az izraelita egyház elnöke és iskolászelet elnöke üdvözlök a tanítókat. 4. Bíró Samu fővárosi tanító, a központ kiküldötté értekezést tart a zsidó népiszkola befolyásáról az ifjuszag pályaválasztására. 5. Stricker Simon bajai tanító értekezése az ingyenes népoktatás és a zsidó iskoláról. 6. Soltész Adolf szentesi tanító értekezése a vizsgák eltörléséről. 7. Esetleges indítványok. 8. Az 1911. évi körülés helyének megállapítása. 9. Tisztújítás. — Déután 4 órakor a vidéki tanítók megtekintik a múzeumot. Esti 8 órakor pedig a tanítók tiszteletere társasaiakoma lesz az iskola nagytermében, melyre a részvételi ivet az egyház elnöksége bocsátotta ki.

— **A bevándorlás megnehezítése Amerikában** Az Egyesült Államok szenátusa előtt a bevándorlás lehetö megakadályozására új törvényjavaslat fekszik, melynek egyik rendelkezése az is, hogy a partraszállóktól eddig követelt négy dollar helyett, annak háromszorosát fogják követelni. Mindaddig azonban, míg az új javaslat törvényerőre nem emelkedik közrendészelet intézkedésekkel akar-

nak az Amerikába való özőnlésnek gátat vetni. A kivándorlasi ügyek intézésére a szigorúságáról ismert Williamsot állították, aki beiktató beszédében a következőket mondta: »Az én véleményem az, hogy mi igen sok olyan kivándorlót bocsátunk be az Egyesült Államokba, akiknek műveltsége igen alacsony fokán áll. S ezek az emberek a nagyobb városokat özőnlnek el, bénítólag hatván azok fejlődésére. Mindent meg fogok tenni, hogy a bevándorlást a minimumra korlátozzam.« — És hogy szava nem pusztá fenyegetés, kitűnik abból, hogy a mult tszombaton indított egyik kivándorlót szállító hajón 75 magyar csalóddal jött haza, akiket a szigorú biztos nem engedett partra szállani.

— A vetések állása a külföldön. A földművelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések szerint Németországban a schleswig-hallsteini tartományban a vetések állása általában jónak mondható. Franciaországban a májusi szárazság sok bajt okozott, amit az utóbbi időben beállott esőzés csak némileg enyhített. Általánosan kívánatos volna a további eső, de még inkább a fokozatosan enyhülő, nem túlságosan meleg idő. Az ideitermés különös jelensége, hogy a gabona mindennél alacsony növésű, ami a szalmahozamot csökkenti. Oroszországban május elején hűvös, utolsó harmadában száraz időjárás volt, ennek dacára az őszi vetés és a szőlő kielégítőnek mutatkozik. Hivatalos jelentés szerint a búza területe Venécia tartományban nagyobb a vetések állása azonban nem olyan jó, mint a mult évi volt. A szép idő a kukorica és répa vetések fejlődését elősegítette. A zab ellenben a tavalyinál 30 százalékkal kevesebbet ígér. Portugáliában a május elején beállott nagy meleg és szárazság károkat okozott ugyan, ezeket azonban a későbbi esőzés helyrehozta, úgy, hogy a jelentések minden kerületből nagyon kedvezőek. A zivatárok és jégesők csak a szőlőknek ártottak. Az általános gazdasági helyzet a legkielégítőbb és a legkedvezőbbnek mondható.

— Halálos kapavágás. Tóth Ferenc kisteleki kisbirtokos szőlőjében március 27-én szőlőt nyitottak a munkások, köztük Juhász György és Horvath István. Vidáman folyt a munka, a szőlővesszőt kitékítették a földből, miközben ki-ki már előre is locsolgatta sutyomban a torkát hol egy kis borral, hol meg egy kis palinkával. Estefelé vacsoraztak és ittak rá bőségesen. Kilenc óra tájt befejezték a munkát. A munkások hazafelé indultak. Juhász és Horvath tantergőre a szeszölő, együtt mentek. Az úton aztán összeszólalkoztak valami fölött. Dulakodás lett a vége, amelynek hevében Horvath lekapta válláról a kapát és azzal Juhász felé sújtott. Ez egy ügyes fordulattal elkerülte a csapást s a következő pillanatban kicsavarva kezéből a kapát, úgy vagta vele fejbe Horvathot, hogy menten összeeszkadt. A szerencsétlent masnap találták meg az azon menők vérbe fagyva az országúton. Hazaszállították rögtön a lakására, ahol masnap, a súlyos sérülés következtében meghalt. Szándékos emberölés büntetésének elkövetésével vádolva, allott ezért pénteken a szegedi esküdtségi bíróság előtt Juhász György. A tárgyalás, miután több tanút kellett kihallgatni, csaknem estig tartott, amikor is a bíróság, az esküdtek marasztaló verdiktje alapján, nyolc évi fegyházra ítélte Juhászt Györgyöt.

— A vonatok éjjeli jelzése. A kereskedelmi miniszter a vonatok éjjeli jelzése dolgában új rendeletet bocsátott ki. Az éjnek idején haladó vonatokat eddig a lokomotivon elhelyezett két vörös lámpás jelölte. A mi-

niszter rendelkezése szerint a vonatokat július elsejétől a lokomotív homlokán elhelyezett két fehér lámpával fogják megjelölni. A féhervilágítási lámpás messzehatása háromszor nagyobb a vörösfényűnél, minek következtében a lokomotív előtt levő pályaszert nagyobb terjedelemben és hatásosabban világítja meg. A rendelet július első napján lép életbe, egyelőre próbaképpen.

— Gyermekek műkedvelő előadása. Az izraelita iskolában záró ünnepélyvel rekesztették be a lefolyt tanévet s ez évben először hagyták el a semmitmondó, jelentőség nélkül bíró évszázad vizsgákat. Az iskola növendékei azonban még évszázad után is összegyűltek jórészt, készülődni a mai napra, amikor — ha nem is vizsgáznak — de a nyilvánosság elé lépnek ki egy műkedvelő előadás keretében, melyben az iskola felsőbb osztályainak mintegy 80 növendéke vesz részt. Négy 1 felvonásos gyermekdarabot adnak elő az apró műkedvelők, akik tanítóik vezetésével mellett szorgalmasan készültek erre az estére, hogy játékkal, ügyeskedésükkel örömet szerezzenek a szülőknek és gyermekbarátoknak. Jól felkészültek allanak ki az apró művészek a nyilvánosság elé és bizátság hisszük, hogy szép igyekeztüket a közönség a nézőtér teljes megtöltésével fogja honorálni biztosítván nekik azzal az erkölcsi sikerhez a fényes anyagi sikert is.

— Új vasúti fuvarlevelek. A pénzügyminiszter körrendeletben tudatja az összes érdekelt hatóságokkal, hogy a nemzetközi vasúti forgalomban új mintájú, 10, illetve 2 filléres fuvarleveleket hoznak be. Az új fuvarlevelek külső alakra nézve hasonlítanak a régiékhöz, csak a szöveg tekintetében térnek el némileg azokról. Használatuk ez év december 22-ével válik kötelezővé, a mostani fuvarlevelek tehát már december 21-ével kiesnek a forgalomból. A megmaradó készletek 1910 február végéig a bélyeganyag kezelésével megbízott hivataloknál és bélyegraktáraknál új úrlapokkal ingyen cseréltetnek ki. Ezen időn túl a régi fuvarlevelek kicserélését kérvény alapján engedélyez a pénzügyminiszter, 1911. január elseje után azonban kicserélésnek már egyáltalán nincs helye. A vasúti igazgatóságok a náluk megmaradt régi úrlapokat szintén 1910. február végéig tartoznak az illetékes bélyegraktárakban kicserélés végett beszállítani. A bélyegraktárak kötelesek magukat legkésőbb f. évi október 1-ig, a nagyarúdként működő hivatalokat pedig november 10-ig kellő mennyiségű új úrlappal ellátni.

— Köszönetnyilvánítás. Méltóságos dr. Ulár István papai prelatus úr intézkedésére a katolikus népiskolában a tanítók gyűjtést rendeztek a Szentesen létesítendő tudóverseny győggyítő telep javára, mely alkalommal 18 korona 17 fillér gyűlt be a gyermekek adományaiból. Ugyanerre a célra Szoldos Ferencné úrasszony 10 koronát kegyeskedett nekem átadni. Mindkét összeget Szentes város polgármesteréhez juttattam el, a szanatórium alaphoz csatolász végett. Egyben kedves kötelességemnek tartom Ulár István prelatust úrnak. Szoldos Ferencné úrasszonynak és a gyűjtéssel faradozó tanító uraknak is nyilvánosan halász köszönetemet kifejezni. Gulás Pápa Etelek.

Tánc tanítás.

Rácz Károly okl. tánc. és illem-tanító, aki már más éveken is tanította a polgári leányiskola és a főgimnázium növendékeit és tanítványai úgy a tánc tanulásban, mint a tánc gyakorlatokban, szép eredményt értek el, folyó év július hó 5-én az Ipartestületi

székház nagytermében tánc kurzusát megkezdte a délutáni órákban 5 órától 7 óráig. Tandíj: Kezdőknek: 12 kor. Haladóknak: 6 kor. Beiratkozás eszközölhető. I. ker. Meccs Balogh-úca 6 szám. (Vasárszéli.)

Iskolai értesítés.

A helybeli állami főgymnasiumban a tanulóknak az 1909—10 tanévre való felvétele már a jelen tanév végén, még pedig június 30-án és július 1-jén d. e. 9 órától 12-ig az igazgatói irodában eszközöltiltek. Ezen előzetes felvétel főkép a helybeli szülőknek az I. és II. osztályba beiratkozni szándékozó fiaira nézve fontos, hogy a tanulóknak tömeges jelentkezések az új tanév elején az intézetből ki ne szoruljanak, amint az a mult tanévben történt.

Az előzetesen jelentkező tanulók ép úgy tartoznak az előző osztályban nyert bizonyítványukat, az I. osztályba jelentkezők pedig még a himnlódtárolról szóló orvosi és születési bizonyítványukat vagy az állami anyakönyvvezető által kiállított születési igazolványt felmutatni, továbbá az előirt díjakat u. m. 8 K. felvételi, 1 K. ifjus. könyvtári, 1 K. tanulm. kirándulási, 1 K. értesítő és 1 K. énekdíjat, összesen 12 koronát az igazgatónál befizetni. Ha az ilyenkor felvett tanulók a jövő tanév elején szept. 4-én az osztályfőnököknél nem jelentkeznek, nemcsak a belépésre való jogosultságát, hanem a befizetett díjakat is elveszti. Levélben vagy írásban való jelentkezés nem vétetik figyelembé. Szentes, 1909. jun. 25.

Balázsovits Norbert
áll. főgymn. igazgató.

Felelős szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Kiadótulajdonos »Szentés és Vidéke« könyvnyomda.

Hölgyek figyelmébe!

Elvállalok mindenféle

fehérnemű varrást,

teljes menyasszonyi kelengyéket, monogramokat, himzett és aszúros ágyhuzatokat és nőingeket mindent a legmagasabb izlésnek megfelelően és jutányos árak mellett.

Szives pártfogásért esedezek

Bárány Szerén
3-1 tehernemű varró.

Szentes város polgármesterétől.

5271|1909. szám.

Hirdetmény.

Szentes városánál elhalálozás folytán megüresedett udvarosi állásra, melynek javadalma évi 500 korona törzsizetése és 50 korona lakbér, pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, a kik ez állást elnyerni óhajtlják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi július hó 2-ik napjának délután 5 órájáig a központi ígató hivatalba adják be.

Szentesen, 1909. évi június 18 án.

Dr. Mátéffy
polgármester.

2046—tkv. 1909.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Szőke Mátyásné végrehajtatónak Antal Julianna Köteles Mihályné végrehajtatást szenvedett elleni 299 korona 39 fillér hátralékos tőke követelés és jár. iránti végrehajtsági ügyében a szentesi kir. járásbírósg területén lévő Szentes város belterületén fekvő a szentesi 9090 sztjkvben A † I. sorsz. a. felvett 1838/67. b. hrsz. belteikes házra 1296 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi július hó 14-ik napjának délelőtti 9 órájkor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadán alúl eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 129 korona 60 fillért készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az a ki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékig kiegészíteni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1909. évi április hó 29-ik napján.

Kathics

kir. járásbíró.

Üzletáthelyezés.

Van szerencsém t. vevőim és a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

fűszer-üzletemet

a Szentesi Takarékpénztár házába — volt **Szépe Károly-féle** üzlethelyiségbe — helyeztem át.

Ez alkalommal szives pártfogásukért őszinte köszönetet mondok, magamat további szives pártfogásukba ajánlom. 3—1

Kiváló tisztelettel:

Ifj. Kovács Sándor.

Csomagoló
papiros **LAPUNK** nyom-
dájában
kapható.

A T. HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE.

Bátor vagyok Szentes város és a vidék n. érd. hölgyeinek szives figyelmét föl hívni, hogy **Szegeden, iskola-útca 15. szám alatt, a legkényesebb igényeknek is megfelelő**

Női divattermet

tartok fenn, melyben a legegyszerűbttől a legdivatosabb kivitelig tisztelt megrendelőim gyorsan, pontosan és szolidan lesznek kiszolgálva.

Az a körülmény, hogy Szentesről már eddig is számos hölgy keresett fel nagybecsű megrendelésével, kiket a legjobban, teljes megelégedésükre szolgáltam ki, úgy, hogy állandó megrendelőim lettek, bátorít fel arra, hogy a legmodernebb igényeket és kielégítő divattermetet a n. érd. hölgyközönség szives figyelmébe ajánljam.

Számos megrendelést kérve, melyek szolid kiviteléről t. vevőimet előre biztosíthatom, vagyok

Szeged, 1909. május hó.

teljes tisztelettel:

3—1

Sölétormos Géza és társa.

Kiadó föld.

Özv. Rácz Ferenczné nagytőkei és veresegyházai földjei több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet a tulajdonossal a Petőfi-szálló mellett levő házában. 3—1

Három fontos cikk

valamennyi kartellen kívül

Klár szén, mész és műtrágya Klár

S z é n

belföldi, porosz és karwini szén, debreceni, kassai és miskolci légszesz koks, ostrani, karwini és zabrzei bányakoks, kovácsszén.

M é s z

biharmegyei, élesdi, révi, hernádvölgyi, fával égetett, darabos, kömentes igen szapora mész.

M ű t r á g y a

ásványi és csontliszt. Superfosfát, debreceni szárított tekál, kiváló hatású legolcsóbb légenytrágya szőlő, dohány, répa tengeri, csalamádé, pillangósok alá.

KLÁR ANDOR CÉG

bank- és áruüzlet, műszaki iroda.

Távirat:

Klár Andor

DEBRECEN

Telefon:

445.

P é n z K l á r

Bank osztály

Törlesztéses kölcsönök, parcellázás. Financirozások.

Műszaki osztály:

Motorok, gépek, teljes gyári berendezések. 26—2

Műszaki cikkek. Olaj. Nyersolaj.

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos, előzékeny kiszolgálás.

!! A magyar újságírás szenzációi !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja.
A 45-ös eszmény és a magyar nemzeti
törekvések egyetlen hű és körültekintő
szószólója.

Főszerkesztő: Felőlten szerkesztő:
Braun Sándor Hacsák Géza

Naponként 125.000 példány!

Egy szám: 2 krajcár.
A nap előfizetési ára:

Egész évre 16.— K || Negyedévre 4.— K
Félévre . . . 8.— K || Egy hónapra 1.40 K

FIDIBUSZ

A legkitűnőbb magyar élclap!

Páratlan népszerűség!

Remek szöveg! Pompás képek!

Mesésen csiós!

Egy szám: 6 krajcár.

A Fidibusz előfizetési ára:

Egész évre 5.— K || Negyedévre 1.50 K
Félévre . . . 3.— K || Egy hónapra .50 K

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal:

Budapest VIII., Rökk Szilárd-u. 9.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

Patent

egy régióknak bizonyult háziser, mely
már sok év óta legjobb fájdalomtil-
ló szerek bizonyult községnél,
gazdai és meghűlésnél, bedörzslés-
képpen hasznátra.

Figyelmeztetés. Silány hamisít-
ványok miatt bevásárláskor óvatossk
legyünk és csak olyan üveget fogad-
junk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjelzővel ellátott do-
zabba van csomagolva. Ára üvegekben
K.—50, K 1.40 és K 2.— és újszólván
minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógy-
szerésznél, Budapest.

Dr Richter gyógyszerertára
az „Arany oroszlanhoz”
Uragában, Elisabethstrasse 5 neu

Mindennapi szétküldés.

HÖLGYEK
részére nélkülözhetetlen

Legjobb SZÉPÍTŐSZER a

B. 5—1
FÖLDES-féle MARGIT CRÉME

Páratlan és csodás hatású

Óvakodjunk utáztatoktól.

Pár nap alatt: biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtátkát, (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérre, simává vára-
zsolja, üdit és fiatalít.
Kiváló toilett-cikkek: Margit-hőlgypor (3 színben) 1 kor. 20 fillér.
Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpép 1 kor., Margit-areviz 1 kor.
Kapható minden gyógyszerertárban, drogeriában és illatszerkereskedésben.
Postán átánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi
a készítő: Földes Kelemen gyógyszerész **ARAD.**
Főraktár Szentesen: ifj. Várady Lajos,
Sámuel Béla, Metzger Károly, és
Vecsery Miklós gyógy-
szerertárban.

Gleichenberg gyógyhely Stájerország.

Klimatikus gyógyhely. ————— **Nyári üdülőhely**

Gyógyjavallatok: a légzőszervek összes katarusai, izzadmá-
nyok és göbcesedések, tuberkulózis (csak kezdő stadiumban, vagy
régiek, meghatároltak), tüdőemfizéma asztma, artérioskleroze, sziv-
billentyű-hibák, skrotula, hólyagkatarus, köszvény és reuma,
női betegségek, idegbajok, lábadozó beteg ek részére. Tökéletes
gyógyeszközök mindezen esetekre.

Világhírű gyógyforrások

Idény: május 15-től szeptember 30-ig
Prospetust küld és minden felvilágosítást megad

10—5 **a fürdőigazgatóság.**

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

2

csak BOHN-féle

nagykikindai és zombolyai cserepet fogadjon el és
utaitson vissza más silány minőségű cserepet, mert

csak a BOHN-féle

cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

BOHN-CSERÉPGYÁR, Zombolya.

Bohn kikindai cserepe.

Bohn zombolyai cserepe.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-útca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fókút, kőszvény ellen — az
ásványvizet királya
Borszéki Kossuth, vérzékenység ellen
Bodoki Matild, alkáli savanyúvíz
Baross, vesehaj ellen — — —

Borhegyi, hughyhajtó — — — — —
Boholti, üdítő víz — — — — —
Előpataki, sárgaság ellen — — — — —
Felsőórakosi Mária, légesóhurut ellen — — — — —
Hargitai, üdítő ital — — — — —

Horgász, étvágygerjesztő — — — — —
Kásonyfókút (Salutaris) jód és lithium
tartalmú
Répaty, égvényes ásványvíz — — — — —
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Szojkal, cukorbetegség ellen — — — — —

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

20—7

Főraktáros: EISLER LAJOS.

ELŐPATAK

gyógyfürdő

hiválón jó eredménnyel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépbalgynál, kőszvény és csusznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek.

A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyeszközökkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézet, kezelek, massage, svédorna, diätikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig.
Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zenéidőnek fele fizetendő, lakosok 50 százalékkal és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús, égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, háznál is használható és üdítő kellemes ital tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székhelyi helyi Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget és a vendéglős és italmérő urakat, hogy a **Weisz-udvarban** (Kossuth-útca)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron tartunk friss töltésű palack és hordós-söröket.

Tisztelettel:

Dreher Antal

részv. tars. Kőbányai
söröződének képviselője.

15

Szentes város polgármesterétől.

2622/1909. szám.

Felhívás.

Felhívom mindazon birtokosokat, kik birtokaikat az 1883. évi XX. t. c. alapján a haszonbérbe adandó vadászterületekből kivétel nélkül óhajtják, hogy ezen szándékukat a polgármesteri hivatalban folyó évi június hó 30-ig írásban jelentsék be.

Szentes, 1909. évi április hó 23.

Dr. Mátéffy
polgármester.

5

Nyomatott a „Szentes és Vidéke” könyvnyomda győrszabóján Szentesen 1909.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci utca 88.

Érték a legújabbakban és a legújabbakban.

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakészítők, (árgyű-cséplőgépek) lőhő-cséplők,
tisztító-rosták, konkolozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvélőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskávágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes
szátakák, 2- és 3-vasú okák és minden
egyéb gazdasági gépek.

Legnagyobb kitüntetés

„Grand Prix” St. Louis 1904.

Tisztíts csak
GLOBUSZ
FÉMFI SZÍTÓ KIVONAT
A legjobb
fiszítószer a világon

Legnagyobb kitüntetés

„Arany államérem” Nürnberg 1906. 5—1

Egy kis szatócs üzlet házzal együtt, melyhez szép gyümölcsös és szőlős kert van, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. — Iparosnak vagy magános nőnek szép jövedelmet biztosít.

Bővebbet a kiadóba.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. érdemű közönséget, hogy Szentesen I. Kerület, Rákóczi-tér 2. szám alatt

mázoló műhelyt

nyitottam s elvállalok minden e szakmába vágó munkát, régi és új épületek, régi és új bútorok festését és flóderozását, tetszés szerinti famintára, gyors, olcsó és szolid kivitelre.

A n. érd. közönség pártfogását kérve,

tisztelettel:

5—2 **Mátyás József.**

Szentes város rendőrképzőintézetétől.

10/biz. 1909. szám.

Hirdetmény.

Köztudomásra hozom, hogy jogsegélyt csupán azon birtokosok, illetőleg arató munkások fognak kapni, kiknek arató szerződése az 1898. évi II. t. c. alapján kötöttetett.

Szentes, 1909. június 13.

10—1

Dr. Hercegh
h. rendőrkapitány.